

Autor: Finrod Felagund

15. března 1939 si připomínáme letos smutné sedmdesátileté výročí počátku nacistické okupace českých zemí. Přesto bych rád v tomto článku, podobně jako v článku, který jsem psal loni o výročí Srpná 1968, zkusil spíše tlumit emoce typu “tisíc let jsme trpěli” a nakolik je to možné, podíval se na situaci reálnýma očima.

Když mocnosti Dohody pod vyhlášeným právem na sebeurčení bořily Rakousko-Uhersko, měly dost pravděpodobně pocit zadostiučinění a zejména Francouzi si opět připadali jako velcí páni, kteří opět po téměř století určovali, kudy v Evropě povedou jaké hranice. Málokomu došlo, v čem spočívá historická úloha habsburské monarchie, a leckdo podcenil důsledky dvojího metru vůči národům “vítězným” a “poraženým”. Výsledkem konferencí ve Versailles, Trianonu a Saint-Germain-en-Laye bylo, že na základě minulých rozhodnutí, při nichž zúčastněné strany nebyly upozorněny na riziko “trestu”, byly některé národy přesunuty do druhé kategorie – a nejvíce to pocítili Maďaři. Když si tito v roce 1867 vymohli dualistické Rakousko-Uhersko, šlo o výsledek stejných emancipačních snah, jaké tou dobou měli i Češi a Poláci – pouze s tím rozdílem, že zatímco Češi a Poláci nebyli tak důslední, Maďaři ano a uspěli. Přesně v tomto momentu se rozhodlo o budoucí maďarské spolupůlně na účast v ústředních mocnostech, třebaže se v nich stejně účastnili i “zvítězivi” Češi, Poláci, Chorvaté či Slovinci.

Došlo tak k tomu, že některé národy monarchie byly proti vší logice označovány za “vítězné” a jiné za “poražené”, přičemž základním kritériem dohodových sociálních inženýrů byl jazyk, kterým hovoří. Skutečnost, že německy hovořící Rakušané byli kulturně od Němců naprosto odlišní a na rozhodnutích monarchie měli podobný podíl jako Maďaři, Češi, Poláci, Chorvaté, atp. – vždyť všichni tito měli své sněmy, v nichž rozhodovali a zároveň všichni tito měli své vojáky v císařské armádě. Přesto přístup dohodových mocností vůči “vítězům” a “poraženým” byl naprosto diletantský a zrůdný – pokud šlo o “vítěze”, ti si směli vzít své “národní sebeurčení” a ještě i něco navíc, co se jim hodilo – typicky Slováci, kteří si přičlenili maďarsky mluvící území, na která neměli sebemenší právo, jakož i Rumuni, kteří udělali totéž v případě území na západě dnešního Rumunska (kde jim šlo o postavenou železniční trať, nic víc a nic méně) a Sedmihradska. Češi aspoň v případě Sudet, Šumavy a jižní Moravy mohli přinést v argument to, že to jsou historické hranice českých zemí. Jenže proč se potom Československo označovalo za stát etnického národa československého a proč se připomínalo právo na sebeurčení, když ani v případě Čech, ani v případě Slovenska, se tímto principem nikdo neřídil?

Komu bylo sebeurčení upřeno, byli obyvatelé monarchie německy a maďarsky hovořící. Skutečnost, že se jen tak ze dne na den ocitlo 3,3 milionu etnických Maďarů za hranicemi svého státu aniž by dostali sebemenší možnost si na to stěžovat a mezinárodní společenství to bez problémů odsouhlasilo, byla nutně předzvěstí budoucích problémů. Ale bral to někdo vážně? Všichni z dohodových mocností, zejména Francouzi, věřili, že zajistili “pořádek” v Evropě a to pokud možno “na věčné časy”. Jak se ovšem pletli! Svými rozhodnutími totiž způsobili to, že rozdrobili a rozeštvali proti sobě národy střeoevropské velmoci, jejíž úloha byla jasná – nedovolit Německu, Rusku a Turecku si dovolit jakékoliv vojenské dobrodružství

v oblasti.

Zahraniční politika všech států střední Evropy tomu v meziválečném období samozřejmě odpovídala. "Vítězné" národy se více než se sousedy uměly dohodnout s mocnostmi Dohody, které samozřejmě měly posléze co dělat s tím, aby zabezpečily samy sebe, ne to aby ještě za někoho bojovaly, a když se mezi sebou chtěly spojit národy "poražené", mezinárodní společenství to 1) zakazovalo, 2) když už nemohlo zakazovat, tak to alespoň označovalo za hrozbu míru v Evropě. Chtělo se jim říct: co jste si nadrobili, to si i snězte. Jenže to, že rozdrobením střední Evropy došlo vpravdě ke geopolitické katastrofě si někde uvědomili až s rokem 1938, někde si to neuvědomili dodnes a staví na nesmyslných principech "národního sebeurčení" proti "žaláři národů", jímž se zpravidla myslí rakousko-uherská monarchie. Pro nezávislé pozorovatele, nezatížené nacionalismem "vítězů" první světové války tak muselo už nejpozději v roce 1920 být jasné, že je v budoucnu nějaký ten den, který shodou okolností přišel 15. března 1939, nevyhnutelný. Vzpomeňme si na to, až budeme zase slavit výročí založení republiky.

Převzato z internetového magazínu **Nekorektně**.